

Dossier de premsa

S i l e n c i / s

Exposició

Silenci/s

8 maig – 8 juliol 2018

Arts Santa Mònica

Nivell 1

ÍNDEX

1. FITXA DE L'EXPOSICIÓ	3
2. ELS ARTISTES	5
3. CRÈDITS	15

1. FITXA DE L'EXPOSICIÓ

Silenci/s

8 maig – 30 juny 2018

Nivell 1

S i l e n c i / s

Exposició a Can Manyé Espai d'Art i Creació (Alella): 9 juny – 3 juliol 2017

Exposició a la Sala dels Trinitaris (Vilafranca del Penedès): 22 setembre – 29 octubre 2017

Exposició a AC Vic, Centre d'arts contemporànies (Vic): 26 gener – 7 abril 2018

Exposició a l'Arts Santa Mònica (Barcelona): 8 maig – 8 juliol 2018

Exposició a l'Institut d'Estudis Ilerdencs (Lleida): 2019

Artistes: Ricard Aymar, Albert Bayona, Ferran Blancafort, Félix Blume, Carme Garolera, Pep Mata, Jordi Tolosa i Ignasi Villares

Comissari: Jordi Tolosa

Organitza: Arts Santa Mònica-Departament de Cultura

Una aproximació al concepte de silenci des de les personals perspectives de diferents artistes.

Espais físics. El silenci com a buit

El silenci des d'un vessant físic i corpori.

El "tall" entre el so i el no so. Entre el so i el silenci.

Observatoris de paisatges. El silenci de la natura

L'espai - territori- versus l'individu. La mirada a l'exterior i la contemplació del paisatge sense la presència de l'ésser humà. La potència del buit com a generador. Notar l'absència és una manera d'analitzar-la.

Congelar el temps. Silenci

La fotografia, com a fixador d'instant. "Retrats" d'arquitectures sordes o de pedres flotants en el temps.

Silenci - Llenguatge

El llenguatge i el silenci com a elements vertebradors del pensament, la cultura i l'art.

La mort

El buit, l'absència i la pèrdua. El final de la vida i la relació amb el que queda. El silenci com a element d'inici i final.

Jordi Tolosa, comissari

2. ELS ARTISTES

IGNASI VILLARES

Manresa, 1955.

Estudis de Belles Arts.

Doctorat en Història de l'Art.

El seu treball ha estat realitzat des de diferents disciplines, sigui la pràctica artística o la docència i el treball d'investigació i recerca plàstica.

Ha estat professor en diversos instituts i ha impartit classes d'Art a la Llotja de Barcelona.

El silenci és el rerefons on es projecta la potència de la paraula. És la seva condició indispensable malgrat la seva naturalesa en essència diferent. No hi pot haver paraula en el soroll verbal o mental. Desconfiem sovint de la paraula per la seva capacitat manipulatòria. En tenim proves constants i fefaents en els discursos que emeten la majoria d'àmbits de poder. En força ocasions, el que semblen arguments racionals, nobles i dignes oculten i disfressen els interessos més inconfessables. Però el silenci també pot ser un instrument de manipulació o un dels seus efectes. Pensem en la dissortada propensió habitual en totes les dictadures de silenciar al dissident o de censurar i ensinistrar la producció cultural. El silenciós dins del grup, per exemple, suscita una intriga que pot ser utilitzada en benefici propi. En definitiva, el significat del silenci depèn en bona mida del context on se situa i la seva valoració pot ser positiva o negativa depenent de les circumstàncies.

D'igual manera, no resulta en absolut idèntica la dicotomia silenci-paraula o silenci-so que la del silenci-soroll. No obstant la seva diversitat de significats i valoracions, el silenci sembla menys manipulatiu que la paraula. Sense silenci no hi ha paraula, com dèiem abans, però sense paraula pot haver-hi silenci. Aquest darrer precedeix l'existència de l'individu i també la conclou. La paraula com a expressió de la vida humana està abraçada pel silenci en el seu principi i en el seu final. La paraula i la vida no serien més que un parèntesi dins del silenci. El seu caràcter preliminar i teleològic fa que ens sembli més consistent, més permanent que la paraula i fa que ens pugui inspirar més confiança que aquesta. També ens dona confiança perquè sovint som conscients dels límits de les paraules i dels conceptes que vehiculen. Gairebé sempre som presoners de les idees que ens fem de les coses.

Com afirmen diversos corrents espirituals de l'orient, els conceptes-paraules encapsulen la realitat i no donen compte correctament del corrent continu i canviant dels esdeveniments. Tampoc són capaces, a vegades, de donar compte de la infinitat de matisos que composen allò que és concret i únic per la seva tendència a crear categories generals. El silenci seria, doncs, la riba ferma des d'on ser conscient del continu flux mental i emotiu del psiquisme segons els principis bàsics de moltes de les pràctiques meditatives. Precisament pel seu caràcter no verbal i no discursiu

el silenci permet transcendir, ultrapassar, les mancances de les paraules, permetent que aflori a l'experiència allò que molts poetes i místics anomenen inefable.

I allò que és inefable seria la irrupció de l'eternitat en el temps, cosa veritablement misteriosa, no explicable en paraules. Seria la vivència d'un present de plenitud gràcies a l'atenció degudament focalitzada en cada instant del propi procés psíquic; gràcies a buidar-se d'allò que és accessori, sorollós. Buidant-nos ens omplim.

La paraula defineix, acota, estableix una rotunda diferenciació entre el subjecte que parla i el món que és objectivat quan és descrit. L'atenció en el silenci és unitiva i aboleix, ni que sigui momentàniament, aquesta vella dicotomia entre subjecte i objecte, permetent-nos fondre amb el què estem vivint, com sovint experimenten els artistes en el seu treball creatiu, per exemple. Crear és, potser, meditar actuant sobre la matèria des del silenci interior.

L'art es pronuncia sobre l'home i el món, sobre el que és real i sobre el que és somiat. És equiparable a la paraula. En aquest sentit, l'obra que més autènticament representa el silenci és aquella que no ha nascut, aquella que no existeix; però tot i resultar força paradoxal, és perfectament lícit parlar amb paraules o amb les obres d'art sobre el silenci. De tota manera, si es vol comprendre de debò el tarannà del silenci, el millor que podem fer és callar. El silenci que no s'ha sedimentat en el fons de l'ànima pot acabar resultant un posat o una impostura. Més que parlar sobre el silenci el que seria bo és aprendre a callar. Necessitem el silenci. Vivim immersos en un món ple de soroll, d'informació, de dades, de discursos. Aquest excés verbal, aquesta contaminació acústica, fa, més que mai, indispensable el silenci. Necessitem la pau interior que ens aporta. El silenci ens familiaritza amb la mort inevitable, que és el silenci total i definitiu. Fa que puguem comprendre fins a cert punt la seva essència. Sembla ser que, en el món antic, el mètode bàsic par a la iniciació en els misteris combinava sempre l'experiència interior del silenci amb la quietud o la immobilitat física. I era precisament aquesta preparatio mortis la que permetia apreciar i viure amb profunditat el caràcter efímer i limitat de la vida humana i alliberar-se de la por a la mort. De la mateixa manera que el món actual nega el silenci, també nega la mort perquè l'un i l'altra van molt lligats. Potser fent front a ambdues realitats, assumint-les radicalment, la nostra vida seria diferent més plena.

Ignasi Villares

PEP MATA

Barcelona, 1958.

Llicenciat i Doctor en Belles Arts per la Universitat de Barcelona.

Professor de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya (1982-2012).

Professor a la Facultat de Belles Arts de Barcelona.

Membre del grup de recerca TAC, de la Universitat de la Llacuna, Tenerife.

...És aviat. Pep Mata es calça les seves botes com en un ritual, preparat per emprendre una caminada de diversos dies i nits, sol i lleuger, per algun lloc del Pirineu. Porta dies, potser setmanes, documentant-se sobre el recorregut que ha escollit realitzar. Ha calibrat sobre els mapes, la seva situació dia a dia, jornada a jornada. Es guiarà per l'experiència que dona l'ofici, la brúixola, el sol i la memòria de l'estudi fet. A la motxilla, el just i necessari per no baixar de les altes muntanyes abans d'hora, i amb espai per a una lleugera càmera i una llibreta de camp.

Tot preparat, comença a caminar. Ho fa amb un pas singular, depurat amb la pràctica i que ell anomena "pas de nòmada". Un pas que marca un ritme, un *tempo* que ajuda a desenvolupar un estat mental receptiu als estímuls del paisatge...

<http://pepmata.com/>

andar-i-ego

Lü / El andariego: sobre la montaña hay fuego

Arriba Lli, lo adherente, el fuego.

Abajo Ken, el aquietamiento, la montaña.

La montaña (Ken) se mantiene quieta; arriba el fuego (Li) llamea i no permanece.

Por lo tanto no quedan juntos. La tierra extraña, la separación, es la suerte del andariego.

I-Ching. *Llibre de les mutacions*

Xina, 1200 aC.

FÉLIX BLUME

Narbonne, França, 1984.

Artista sonor, enginyer de so i investigador de sonoritats. Va estudiar a l'Institut Supérieur des Arts (INSAS) a Bèlgica; va realitzar un BTS (Diploma de Tècnic Superior) en l'àrea audiovisual a França. Ha col·laborat amb diversos directors de cinema i artistes visuals com Francis Alÿs. El seu treball està centrat en la creació de so per a pel·lícules de tall documental, ficció i videoart. Ha presentat peces per a diverses radiodifusores internacionals, així com al Festival Monophonic (Brussel·les); a la sala Instants Chavirés (París) i a la Galeria Labor 19 (Berlín).

El seu més recent treball és Els crits de Mèxic, un mix que recopila el mosaic de sons de la Ciutat de Mèxic, el qual va ser guardonat amb el Premi Pierre Schaefer, al Festival Phonurgia, París; i va rebre una menció honorífica a la Biennal de Ràdio de Mèxic.

<http://www.felixblume.com/>

La manera en què l'individu s'articula l'escolta respecte a una situació particular determina diferents paràmetres de percepció i reconeixement. En un espai habitat per una peça escultòrica, l'escolta es retreu en funció de la dimensió material que ocupa aquest element. No obstant això, la mateixa escultura convida a imaginar processos, llocs i formes de traduir-la més enllà de la seva concreció matèrica. Aquest exercici creatiu dona l'oportunitat de traduir l'espai comú entre l'objecte i l'individu.

Recrearà un paisatge sonor de trànsits individuals i col·lectius mitjançant dispositius de reproducció i gravació, objectes i instruments sonors.

TONI SERRA*) ABU ALI

Manresa, 1960

Autor de vídeos, textos i altres submedia.

Membre fundador dels Arxius OVNI [Observatori de Vídeo No Identi_cat - www.desorg.org], on realitza treballs d'investigació, programació, així com els textos crítics de: desrealitat, Rizomes - Espai Alliberats. Exodus: Els Marges de l'Imperi. El Somni Colonial i Zones Autònomes. Resistències. Post setembre 11. Comunitats. Identitat vs Mass Media. Nit Fosca de l'Ànima, ...

Llicenciat en Historia de l'Art per la Universitat de Barcelona. 1981. Tesis de Llicenciatura: "El Discurs del silenci". Universitat de Barcelona 1984.

Cursos de doctorat en la Facultat de Filosofia. Universitat de Barcelona. 1984-86.

Video edit and aesthetics at Film and Video Art Inc. Nueva York. 1990

Broadcast Analysis. At CUNY Brooklyn. NYC 1991

Polaroid Studio at School of Visual Arts, NYC 1991.

<http://www.al-barzaj.org/>

<https://vimeo.com/user34862293/videos>

<http://www.al-barzaj.org/2016/12/7-contemplaciones.html>

7 contemplacions. Vídeo, 2016. 10'

"Cierra tus ojos y observa lo que ves" (*Close your eyes and observe what you see*).
Najm ud din Kubra. [Persia SXII]

"Un pot veure el vol de l'ocell,
mirar-lo per observar-lo o sentir
que vola amb ell. Això és contemplar,
convertir-se en l'altre "
Hafiz

La contemplació malgrat (o gràcies a) la seva aparent tranquil·litat és el tràngol que més radicalment dissol, allibera al subjecte.

En la contemplació allò altre va calant en nosaltres com una suau pluja... de sobte sense adonar-nos vam començar a veure... el món no està fora i res és inert ... les imatges apareixen i desapareixen sobre el silenci del que no té nom, ni forma... com en un parpelleig que no és el dels nostres ulls ... potser llavors el mestre interior es mostri en la seva intimitat... se li reconeix perquè tot el sec reverdeixi... a partir d'aquí sabrem que el cel pot ser també de pedra i els peus caminar en els núvols i...

Però sobretot no ho nombris ... doncs desapareixerà.

RICARD AYMAR

Saragossa, 1973

Tot i que va néixer a Saragossa, és originari d'Alella (Barcelona), Actualment viu i treballa a Ciutat de Mèxic. La seva obra és principalment escultòrica, però també es val del dibuix, el gravat, o la fotografia.

Artista multidisciplinari, la seva obra s'ha vist tant en exposicions individuals dins i fora de Catalunya, com a les fires d'Art de Madrid i París.

Silencis de pedra

"Silenciosos batecs petrificats en el temps, immòbils i eterns."

Sèrie de fotografies amb blanc i negre que documenten formes rocoses.

FERRAN BLANCAFORT

Vic 1953

Arquitecte i professor de l'Escola d'Art i Superior de Disseny de Vic.

Es fundador del Grup de dibuixants urbans, Urbansketchers Osona.

Aficionat a la fotografia forma part del grup de fotogràfic la Roda de Recanvi.

silencis - buits

Des de la seva perspectiva d'arquitecte, la mirada del parèntesi, del que queda entre una paret i l'altre, aquest espai - temps, aquestes **arquitectures sordes**.

ALBERT BAYONA

Lleida 1954.

Artista visual i promotor cultural. Des de l'any 1986 es dedica a la docència a l'Escola Municipal de Belles Arts de Lleida (actual Escola d'Art Municipal Leandre Cristòfol), de la que fou director entre els anys 1995 i 2000.

Els seus treballs en el món de la creació artística incorporen diferents disciplines: pintura, dibuix, fotografia, vídeo, tecnologies digitals i música.

Entre 1986 i 2000 participa en l'organització de les diferents edicions de les Beques Entrega que atorga la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Lleida als nous creadors; dirigeix la programació artística de la Galeria Periferiart i de les sales d'exposició municipals del Roser i Sant Joan, i duu a terme funcions de codirector de la Mostra de Cinema d'Animació de Lleida Animac.

Els seus treballs han rebut l'Ajut per a la creació artística i pensament contemporani de la Generalitat de Catalunya, i s'han presentat, ja sigui de manera individual o col·lectiva, en espais d'art, museus i galeries com ara el Centre d'Art La Panera de Lleida, Museu Abelló de Mollet del Vallès, la Fundació La Caixa, el Museu d'Art Jaume Morera de Lleida, el Centre de Lectura de Reus, la galeria Sebastià Petit o la Galeria 44 Art Contemporani de Barcelona.

Les seves obres han estat presents en diferents _res i festivals: ARCO, Videoformes, New York International Independent Film and Video Festival, Split International Festival of New Film, Signes de Nuit, LOOP Festival, Instantes de Paisaje CDAN, Athens Digital Arts Festival, Hamaca – Museo Reina Sofia 2015, o Madatac 07, entre altres. L'any 1985 obté el segon premi en el XXIV Premi Internacional de dibuix Joan Miró amb l'obra Variacions sobre una estètica racional (1984) i el 2008 l'audiovisual Monday to Friday (2008) guanya el Premi Vasudha al millor curt sobre medi ambient a l'International Film Festival of India-Goa.

Las Saladas

HD Vídeo 35:00

Las Saladas és el nom que rep el projecte audiovisual en format de document que recull la singularitat d'un paisatge al bell mig dels Monegres. Les Salades de Bujaraloz-Sástago són d'una bellesa difícil de descriure, amb un ecosistema únic que guarda secrets que queden protegits per l'adversitat climatològica sempre desfavorable per al visitant.

<http://www.albertbayona.com>

<http://www.albertbayona.com/saladaangles.htm>

CARME GAROLERA

Mataró, 1955.

Licenciatura en Bellas Artes. Especialidad de Pintura. Universitat de Barcelona
Profesora de Dibuix Artístic, Cicle Superior d'Il·lustració en l' Escola d'Art de Diseny "Pau Gargallo" de Badalona.

Carme Garolera va néixer a Mataró però va adoptar Barcelona com a residència des de 1980. La seva obra eminentment pictòrica evoca una visió molt personal sobre els mites i la natura.

En les seves composicions apareix la fusta, l'acer, els colors purs, la fotografia o fotocòpia, formant un equilibri captivador que sempre segella amb una capa de cera.

<http://www.garolera.com/>

Silencis

Teles doblegades
reflexions sobre la pèrdua, la mort... potser el dolor.

"Arribat al límit del buit, fermament ancorat en la quietud; mentre deu mil éssers neixen d'un sol impuls, em dedico a contemplar el retorn... Conèixer el constant procura l'accés a l'infinit, l'infinit a l'universal, l'universal a la reialesa, la reialesa l cel, el cel a la via, la via a la vida que roman, i la mort res no pot en contra meva."

Lao-Tse

JORDI TOLOSA

Badalona, 1956

La trajectòria de Jordi Tolosa ha estat marcada per la realització d'un treball que s'ha mostrat de manera pausada, però amb una llarga trajectòria, en treballar incessantment en l'aprofundiment de l'anàlisi dels elements que han caracteritzat sempre la seva obra.

Els títols de les exposicions realitzades ens mostren moltes de les línies de treball que han caracteritzat els seus projectes.

De les més recents es poden extreure anàlisi dels conceptes plantejats en la seva obra: Des de la utopia a Horizon (2012) Arts Santa Mònica, Barcelona, passant per l'anàlisi de la representació Planimetries (2011) Museu d'Art de Cerdanyola o Urbis Tertius (2011) Galeria Atelier, Barcelona.

També el plantejament de la importància de la paraula és present en exposicions com Jocs, Poemes i Cal.ligrames (2009) Sala dels Trinitaris de Vilafranca del Penedès, o a I will never die (2009) Fundació Vilacasa, Can Mario Palafrugell. No han faltat reconeixements al seu treball com el accésid se al Premi Biennal Museu d'Art Modern de Tarragona (2012) o el 1r Premi ART-FAD d'Or, 2012, el Premi Escultòric de Torrelavit (2010), la Menció Honorífica del 34 Premi Julio Antonio d'Escultura.

<http://jorditolosa.com/>

En un principi

Les relacions que s'estableixen entre dins i fora de l'Ú.

Reflexions entorn un dels conceptes que m'ha acompanyat al llarg del meu recorregut artístic, el silenci, no tant en la seva formalització, sinó en la seva importància com a experiència íntima i personal, única i necessària que va íntimament lligada a la paraula.

La paraula com a verb, com energia seminal, com a referència als mites i cosmogonies diverses, com a inici i cultura, en confluència en el pla de la paret amb la imatge d'aquest quasi res, aquesta tendència al 0.

I és en aquesta intersecció del verb i la imatge on és possible un altre Sentit. un Sentit nou.

La frase és un dels passatges del Rig Veda, el primer del Mandala X.

“Aleshores, encara el no-res no era, ni l'existència. No hi havia aire, ni cels més enllà. Què ho cobria? On era? Qui ho cuidava? Hi havia aigua, una profunditat d'aigua insondable?

Aleshores la mort no era, ni tampoc la immortalitat. No hi havia cap senyal que separés el dia de la nit.

Una cosa sense alè respirava per la seva naturalesa, a part d'això era no res”.

4. CRÈDITS

EXPOSICIÓ

Comissari: Jordi Tolosa

Organitza: Arts Santa Mònica-Departament de Cultura

Artistes: Ricard Aymar, Albert Bayona, Ferran Blancafort, Félix Blume, Carme Garolera, Pep Mata, Jordi Tolosa i Ignasi Villares

Itineràncies:

Exposició a Can Manyé Espai d'Art i Creació (Alella): 9 juny – 3 juliol 2017

Exposició a la Sala dels Trinitaris (Vilafranca del Penedès): 22 setembre – 29 octubre 2017

Exposició a AC Vic, Centre d'arts contemporànies (Vic): 26 gener – 7 abril 2018

Exposició a l'Arts Santa Mònica (Barcelona): 8 maig – 8 juliol 2018

Exposició a l'Institut d'Estudis Ilerdencs (Lleida): 2019

ARTS SANTA MÒNICA

Exposicions

Coordinació general: Roger Vinent Arnau

Edicions: Cinta Massip

Assistent d'edicions: Silja Pálmarsdóttir

Direcció tècnica: Xavier Roca

Activitats

Coordinació general: Eva Ruiz

Àrea tècnica: Eulàlia Garcia

Administració

Responsable de gestió: Cristina Güell

Àrea d'exposicions: Mònica Garcia Bo

Secretaria de direcció: Chus Couso

Comunicació

Web i xarxes socials: Luis Villalón Camacho

Difusió: Juanjo Gutiérrez

Arts Santa Mònica. Centre de la Creativitat – Departament de Cultura
Àrea de Comunicació i Premsa

A/e: comunicacio_artssantamonica@gencat.cat
@artssantamonica

Web i xarxes socials: Luis Villalón. A/e: lvillalon@gencat.cat | Tel.: (34) 93 556 53 14 (directe) - (34) 93 316 28 19. Ext. 13441

Difusió: Juanjo Gutiérrez. A/e: jgutierrezg@gencat.cat | Tel.: (34) 93 316 28 57 (directe) - (34) 93 316 28 10. Ext. 13442

Arts Santa Mònica, Centre de la Creativitat

La Rambla, 7, 08002 Barcelona. Tel. 935 671 110. Web: artssantamonica.gencat.cat. **Entrada lliure**
De dimarts a dissabte d'11 h a 21 h. Diumenges i festius d'11 h a 17 h. Dilluns tancat
